

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Ksenija Marić

MOGUĆNOSTI MREŽNE SURADNJE RODITELJA I ODGOJITELJA

ZAVRŠNI RAD

Osijek, 2025.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Prijediplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

MOGUĆNOSTI MREŽNE SURADNJE RODITELJA I ODGOJITELJA

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Obiteljski odgoj i partnerstvo s roditeljima

Mentor: dr. sc. Višnja Vekić-Kljaić, doc.

Sumentor: dr. sc. Karolina Dobi Barišić, doc.

Student: Ksenija Marić

Matični broj: 0113148411

Osijek, lipanj, 2025.

SAŽETAK

Uspješna suradnja između roditelja i odgojitelja važna je za kvalitetan odgojno-obrazovni proces u dječjem vrtiću. Tradicionalni oblici suradnje poput individualnih razgovora i roditeljskih sastanaka, danas se sve češće nadopunjuju suvremenim digitalnim oblicima komunikacije. U radu su prikazana osnovna obilježja suradnje roditelja i odgojitelja, kompetencije potrebne za učinkovitu suradnju te različiti oblici i modeli suradnje. Također, prikazani su i suvremeni pristupi koji uključuju korištenje digitalnih tehnologija poput aplikacija za razmjenu poruka, društvenih mreža i drugih online platformi. Pritom su analizirani i izazovi koji se mogu javiti, kao što su nedostatak digitalnih vještina, tehničke prepreke, ali i rizici smanjene osobne komunikacije. Mrežna suradnja sve se više prepoznaje kao vrijedan dodatak tradicionalnim oblicima komunikacije. Uz kontinuirano usavršavanje digitalnih kompetencija i jasno postavljene pravila komunikacije, može se doprinijeti jačanju suradnje između roditelja i odgojitelja s ciljem pružanja što bolje podrške djetetu.

Ključne riječi: digitalna tehnologija, dječji vrtić, mrežna komunikacija, odgojitelji, roditelji, suradnja

SUMMARY

Successful collaboration between parents and preschool teachers is essential for a high-quality educational process in kindergartens. Traditional forms of cooperation, such as individual meetings and parent-teacher conferences, are increasingly being complemented by modern digital forms of communication. This paper presents the key characteristics of parent-teacher collaboration, the competencies required for effective cooperation, as well as various forms and models of collaboration. It also explores contemporary approaches that include the use of digital technologies such as messaging apps, social media, and other online platforms. Furthermore, the paper analyzes challenges that may arise, such as a lack of digital skills, technical barriers, and the risk of reduced face-to-face communication. Online collaboration is increasingly recognized as a valuable supplement to traditional communication methods. With continuous improvement of digital competencies and clearly defined communication rules, collaboration between parents and preschool teachers can be strengthened in order to provide better support for the child.

Keywords: digital technology, kindergarten, online communication, preschool teachers, parents, collaboration

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA U DJEČJEM VRTIĆU	2
2.1. Definicija i osobitosti suradnje	2
2.2. Kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima.....	3
2.2.1. Komunikacijske kompetencije	3
2.3. Oblici suradnje.....	4
2.4. Značenje i važnost suradnje.....	6
2.5. Izazovi i prepreke u suradnji	7
3. SUVREMENA DIGITALNA TEHNOLOGIJA U SURADNJI S RODITELJIMA	9
3.1. Osobitosti komunikacije putem digitalne tehnologije	9
3.2. Digitalne kompetencije	10
3.3. Prednosti korištenja digitalnih alata.....	11
3.4. Prepreke u korištenju digitalnih alata.....	12
3.5. Oblici digitalne komunikacije	14
3.5.1. Web stranica dječjeg vrtića	14
3.5.2. Aplikacije za komunikaciju.....	15
3.5.3. Društvene mreže	16
3.5.4. Prijenosi uživo putem internetskih platformi	17
4. ZAKLJUČAK.....	18
5. LITERATURA	19

1. UVOD

Tema ovog rada su mogućnosti mrežne suradnje roditelja i odgojitelja. S obzirom na brzi razvoj tehnologije i sveprisutne digitalne komunikacije, mijenjaju se i načini na koje se ostvaruje međuljudska interakcija u odgojno-obrazovnom kontekstu. Suradnja roditelja i odgojitelja važna je u poticanju cjelovitog razvoja djeteta i stvaranju poticajnog okruženja u kojem dijete može rasti i razvijati se. Tradicionalni oblici suradnje, poput individualnih razgovora i roditeljskih sastanaka sve se češće nadopunjuju ili zamjenjuju suvremenim digitalnim oblicima komunikacije putem digitalnih platformi, aplikacija za komunikaciju i društvenih mreža.

Temom suradnje roditelja i odgojitelja, uključujući i njezine mrežne oblike, bave se brojni autori. O definiciji, osobitostima i važnosti suradnje pišu Ljubetić (2014) i Višnjić Jevtić i sur. (2018), dok se o potrebnim kompetencijama raspravlja u radovima istih autora te Rogulj (2018). Oblici suradnje prikazani su kod Mavračić Miković (2019), Sonički (2023) i Višnjić Jevtić (2024), a izazovi i prepreke opisani su kod Ljubetić (2009) i Višnjić Jevtić i sur. (2018). Suvremenu digitalnu komunikaciju u suradnji s roditeljima analiziraju Rogulj (2011, 2018) te Rogulj i Žnidarec Čučković (2024), dok prednosti i nedostatke digitalnih alata analiziraju Madianou i Miller (2012) te Vukašinović (2024). Oblici digitalne komunikacije prikazani su u radovima Vladušić i Višnjić Jevtić (2014), Višnjić Jevtić i sur. (2018) i Rizvan (2021).

Struktura ovoga rada podijeljena je na dva glavna poglavlja. U prvom se poglavlju prikazuje tema suradnje između roditelja i odgojitelja, oblici te njezina važnost, ali i prepreke s kojima se mogu susresti. Drugo poglavlje usmjereno je na suvremenu digitalnu tehnologiju kao sredstvo komunikacije i suradnje s roditeljima, pri čemu se analiziraju prednosti i prepreke mrežne komunikacije, kao i primjeri digitalnih alata koji se koriste u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

2. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA U DJEČJEM VRTIĆU

2.1. Definicija i osobitosti suradnje

Suradnja roditelja i odgojitelja u dječjem vrtiću predstavlja temeljnu sastavnicu kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada. Ona podrazumijeva dvosmjerni odnos temeljen na međusobnom povjerenju, poštovanju i zajedničkom djelovanju s ciljem dobrobiti djeteta. Prema Višnjić Jevtić i sur. (2018), suradnja se odnosi na različite oblike odnosa koji se uspostavljaju između roditelja i odgojitelja, a razvijaju se pod utjecajem različitih čimbenika, pri čemu važnu ulogu imaju individualne dispozicije, emocije, iskustva te kultura okruženja, ustanove i pojedinca. Neprestanom razmjenom iskustava i međusobnim razumijevanjem, roditelji i odgojitelji zajedno grade potpuniju sliku o djetetu. Na taj način dolazi do zajedničkog i cjelovitog razumijevanja djeteta, što omogućuje oblikovanje odgojno-obrazovnog pristupa usklađenog s njegovim individualnim i razvojnim potrebama (Slunjski, 2008). No, da bi ova suradnja bila učinkovita, međusobna komunikacija obitelji i odgojno-obrazovne ustanove mora se razviti u dublji i kvalitetniji odnos (Ljubetić, 2014).

Uspješna suradnja podrazumijeva uzajamnu podršku, zajedničko donošenje odluka i poticanje razvoja i učenja djece. Takva suradnja temelji se na dvosmjernoj komunikaciji pri čemu roditelji i odgojitelji razmjenjuju informacije o razvoju, napretku i izazovima djeteta, čime se podržava socijalno, emocionalno i kognitivno sazrijevanje (Ljubetić, 2014, Višnjić Jevtić i sur., 2018.). Međutim, u praksi najčešće dolazi do jednosmjerne komunikacije i podrške, pri čemu su odgojitelji ti koji iniciraju kontakt i pružaju podršku, dok roditelji rijetko aktivno sudjeluju u tom procesu. Također, roditelji i odgojitelji češće zajednički donose odluke u području obrazovanja nego odgoja djece, što se objašnjava kulturnim i vrijednosnim obiteljskim obilježjima koja se ponekad razlikuju od onih odgojno-obrazovne ustanove. Zajedničko poticanje učenja ipak se može ostvariti, osobito kada se roditelji uključuju u izradu kurikuluma gdje imaju priliku sudjelovati u postavljanju i ostvarivanju obrazovnih ciljeva i strategija učenja (Višnjić Jevtić i sur., 2018). Odgojitelji kroz kvalitetnu suradnju s roditeljima prikupljaju informacije o djeci i njihovom sociokulturnom okruženju što omogućuje bolje razumijevanje obiteljskog konteksta svakog djeteta, što pridonosi oblikovanju individualiziranog pristupa odgoju i obrazovanju (Ljubetić, 2014; Višnjić-Jevtić, 2024). Suradnja temeljena na kvalitetnim odnosima doprinosi i napretku ustanove. „Ustanova koja razvija i podržava suradničke odnose s roditeljima ima bolju reputaciju u zajednici, što dovodi

do veće podrške šire zajednice i do kvalitetnijih odgojno-obrazovnih programa.“ (Višnjić-Jevtić, 2024, str. 153)

2.2. Kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima

Za kvalitetnu suradnju s roditeljima, odgojitelj mora razviti niz profesionalnih i osobnih kompetencija. Višnjić Jevtić i sur. (2018) navode kako profesionalne kompetencije označavaju spoj profesionalnih znanja, profesionalnih vještina i profesionalnih stavova. Znanja kao dio odgojiteljske kompetencije za suradnju s roditeljima uključuju znanja o obiteljima i obiteljskom funkcioniranju te znanja o strategijama koje doprinose uspješnijem uključivanju roditelja u aktivnost. Među vještinama ubrajaju se komunikacijske vještine, suradničke vještine, organizacijske vještine, vještine stvaranja inkluzivnog okruženja te vještine aktivnog slušanja. Stavovi se dijele na dva aspekta, odnosno stavovi prema roditeljima, koji se dijele na stavove koji otežavaju suradnju i stavove koji unaprjeđuju suradnju, te stavovi prema suradnji s roditeljima. Posebno je važno da odgojitelj prepozna vlastite stavove i uvjerenja koja mogu utjecati na način komunikacije i suradnje s roditeljima kako bi izbjegli nesvjesne predrasude ili udaljavanje od suradničkih odnosa (Višnjić Jevtić i sur., 2018).

2.2.1. Komunikacijske kompetencije

Jedna od ključnih kompetencija za ostvarivanje kvalitetne suradnje je komunikacijska kompetencija. Prema Rogulj (2019) komunikacijske kompetencije sastoje se od znanja, vještina, ponašanja, motivacije i stavova, a njihovo razvijanje zahtijeva kontinuirano učenje i svjesno djelovanje. Također, navodi da brojna istraživanja pokazuju da su pojedinci svjesni važnosti tih kompetencija koje pomažu u razumijevanju psiholoških i socioloških procesa te u uspostavljanju kvalitetnih odnosa u privatnom i profesionalnom životu. Hymes (1972, prema Rogulj, 2018) komunikacijske kompetencije definira kao sposobnost prenošenja i razumijevanja poruka te pregovaranja o značenju u određenim kontekstima. Kada su te kompetencije dobro razvijene, odgojitelju daju priliku da ostvari kvalitetniju komunikaciju s roditeljima bez obzira na roditeljske komunikacijske kompetencije (Rogulj, 2018). Odgojitelj treba znati komunicirati na način koji roditeljima ulijeva povjerenje i sigurnost, ali i potiče njihovo aktivno sudjelovanje. Otvoren i dinamičan komunikacijski kanal između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove omogućuje razmjenu informacija o programima i načinu njihove provedbe, roditeljima daje uvid u rad ustanove kako bi mogli poduprijeti djetetovo učenje kod kuće, a i jedni i drugi mogu razmjenjivati informacije o napretku djeteta, stečenim vještinama i korisnim strategijama za poticanje učenja (Ljubetić, 2014).

2.3. Oblici suradnje

Suradnja između obitelji i dječjeg vrtića ostvaruje se kroz različite aktivnosti koje su oblikovane u skladu s kulturom same ustanove, kulturom sudionika te zakonskim okvirima koji reguliraju rad tih ustanova. Iako se u relevantnim dokumentima u Republici Hrvatskoj, poput Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015), Obiteljskog zakona (2023) i Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (2022), naglašava važnost suradnje između obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova, pritom se ne preciziraju konkretni oblici te suradnje. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) naglašava važnost partnerskog odnosa s roditeljima, temeljenog na povjerenju i međusobnom uvažavanju. Obiteljski zakon (2023) priznaje pravo i obvezu sudjelovanja roditelja u odgoju i obrazovanju svoje djece, dok Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (2022) potiče uključivanje roditelja u rad vrtića, ali prepušta ustanovama da samostalno razvijaju oblike suradnje. Zbog toga ustanove imaju mogućnost razvijati vlastiti pristup i oblikovati kulturu suradnje u skladu s potrebama i vrijednostima zajednice u kojoj djeluju (Višnjić-Jevtić, 2024).

Postoji više načina kako se suradnja obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova može podijeliti, a najčešća je podjela na tradicionalne i suvremene oblike. Sonički (2023) navodi da tradicionalni oblici podrazumijevaju organizaciju roditeljskih sastanaka, radionica te postavljanje informacija na oglasne ploče namijenjene roditeljima. Ističe kako je važno pravovremeno obavijestiti roditelje o takvim događanjima kako bi se mogli organizirati i što više uključiti. Nasuprot tome, suvremeni oblici suradnje omogućuju stalnu i fleksibilnu komunikaciju roditelja i odgojitelja, dostupnu u bilo kojem trenutku. Zbog sve većeg napretka suvremene tehnologije, ovakav pristup se češće koristi. Kroz digitalne kanale, roditelji mogu redovito primati fotografije i videozapise te tako imati dojam prisutnosti u svakodnevici svoga djeteta u vrtiću. Na taj način dobivaju uvid u djetetove aktivnosti, razvoj, ponašanje i kvalitetu odgoja bez nužnosti fizičkog dolaska u vrtić.

Osim tradicionalne i suvremene podjele, suradnja se može podijeliti i prema aktivnoj i pasivnoj ulozi roditelja (Tablica 1).

Tablica 1. Podjela suradnje prema aktivnosti roditelja (Višnjić-Jevtić i sur., 2018, str. 86)

Uloga roditelja	Aktivnosti
PASIVNA	Pisana komunikacija Obavijesti Glasila Pisma Dnevnici Izvještaj o napretku Roditeljski sastanci Radionice za roditelje Individualni razgovori s roditeljima Razgovori prilikom dolaska/odlaska Dani otvorenih vrata
AKTIVNA	Komunikacija preko suvremene tehnologije E-portofolio Elektronička pošta SMS Mobilne aplikacije Društvene mreže Mrežne stranice Druženje djece i odraslih Boravak roditelja u odgojnoj skupini Posjete domovima djece Sudjelovanje u tvorbi kurikulumu Sudjelovanje u radu upravljačkih tijela

Prema Višnjić- Jevtić (2024) oblici suradnje prema aktivnosti roditelja temelje se na njihovoj spremnosti za uključivanje u razne aktivnosti namijenjene obiteljima. Iako suvremeni kurikulum roditelje prepoznaje kao partnere, pojedine aktivnosti samo naizgled potiču njihovo uključivanje. U stvarnosti su te aktivnosti često jednosmjerne – vodi ih odgojitelj, dok se od roditelja očekuje suradnja, ali ne i aktivno preuzimanje inicijative. Roditeljski sastanci trebali bi poticati roditelje na aktivnost i sudjelovanje, no ako se svode samo na iznošenje informacija

od strane odgojitelja, roditelji ostaju pasivni sudionici. Prava suradnja s roditeljima trebala bi biti obostrana, gdje i roditelji aktivno sudjeluju. Ako se suradnja shvaća samo kao prijenos znanja od stručnjaka prema roditeljima, bez zajedničkog učenja i razmjene, tada se gubi smisao aktivnog uključivanja roditelja.

Prema Mavračić-Miković (2019), modaliteti suradnje s roditeljima mogu se podijeliti prema načinu komunikacije na posredni, odnosno jednosmjerni oblik, te na neposredni, odnosno dvosmjerni oblik komunikacije. Posredni oblik komunikacije obuhvaća „kutić“ za roditelje, letke te kutije za prijedloge/kritike, dok je neposredni oblik vidljiv kod roditeljskih sastanaka, individualnih razgovora, završnih svečanosti, radionica, izleta, uključivanja u odgojno-obrazovni rad i grupa podrške roditeljima (Crnjac, 2007, prema Mavračić-Miković, 2019). U suvremenoj komunikaciji sve češće se koriste mediji i društvene mreže zbog njihove brzine i dostupnosti, no pritom je važno voditi računa o zaštiti privatnosti. Kada se koriste ovakvi kanali, potrebno je jasno uputiti korisnike na odgovorno postupanje s primljenim sadržajem. Prednost digitalne komunikacije je u tome što roditeljima omogućuje stalni uvid u odgojno-obrazovni proces djeteta, uz praktičnu i ekonomičnu dostupnost dokumentacije. Tako roditelji mogu pratiti trud odgojitelja i razvoj vlastitog djeteta. Iako jednosmjerna komunikacija može biti pomoćno sredstvo, poželjna je dvosmjerna razmjena. Način suradnje uvelike ovisi o odgojiteljevim kompetencijama, stavovima i uvjerenjima, kao i o interesima i znanjima roditelja (Mavračić-Miković, 2019).

Odgojitelji koji koriste raznolike oblike suradnje s roditeljima smatraju se uspješnijima jer time omogućuju veće uključivanje, u skladu s interesima i željama svakog roditelja. Takav pristup podrazumijeva da se suradnja treba prilagoditi svakom roditelju, uz uvažavanje osobne i obiteljske razlike. Važno je pritom poštovati i roditelje koji ne žele aktivno sudjelovati u određenim oblicima suradnje, jer i izbor pasivne uloge predstavlja aktivnu ulogu (Višnjić-Jevtić i sur., 2018).

2.4. Značenje i važnost suradnje

U zajednicama u kojima sudjeluju djeca, kvaliteta odnosa ima izrazitu važnost. Prvi koraci u suradnji između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove usmjereni su na stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja za dijete. Ti koraci mogu uključivati posjet odgojitelja djetetovu domu, dolazak roditelja u vrtić, organiziranje susreta za međusobno upoznavanje prije djetetova uključivanja u vrtić, kao i informiranje putem interneta ili brošura. Način ostvarivanja suradnje ovisi o kulturnoj i obrazovnoj razini roditelja, njihovim mogućnostima i

potrebama, tradiciji, običajima, ali i spremnosti i motivaciji svih uključenih. Bez obzira na oblik, svrha je uvijek ista, pravodobno i primjereno odgovoriti na djetetove trenutne potrebe (Ljubetić, 2009).

Suradnički odnosi roditelja i odgojitelja istražuju se s ciljem utvrđivanja njihove dobrobiti za dijete, roditelje, odgojitelje i ustanovu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (Višnjić-Jevtić, 2024). „Razmatrajući dobrobit djeteta, najčešće se spominje poboljšanje kognitivnih sposobnosti i obrazovnih postignuća, lakši prijelaz iz sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u sustav primarnog obrazovanja, pozitivan učinak a prosocijalno ponašanje djece te dugoročna dobrobit djece (obrazovna postignuća, razvoj prosocijalnog ponašanja, prevencije odustajanja od obrazovanja, mogućnost intervencije kod pojave razvojnih teškoća)“ (Višnjić-Jevtić, 2024, str. 152). Djeca koja osjećaju da roditelji i odgojitelji međusobno surađuju razvijaju veći osjećaj sigurnosti, pripadnosti i povjerenja, što pozitivno utječe na njihov emocionalni, socijalni i kognitivni razvoj (Rosić i Zloković, 2002). Redovita razmjena informacija o djetetovim potrebama, napretku i mogućim poteškoćama omogućuje pravovremeno prepoznavanje i pružanje podrške.

Za roditelje, suradnja s odgojiteljima predstavlja priliku za unaprjeđenje roditeljskih kompetencija, razvijanje pozitivnih odnosa s odgojiteljima što pridonosi stvaranju podržavajuće društvene mreže (Višnjić-Jevtić, 2024). Ljubetić (2014) navodi da kroz otvorenu komunikaciju roditelji dobivaju uvid u djetetove aktivnosti, interese i razvojna postignuća, čime se povećava njihovo zadovoljstvo i osjećaj kompetentnosti u roditeljskoj ulozi.

2.5. Izazovi i prepreke u suradnji

Iako dječji vrtić i obitelj dijele zajednički cilj, odgoj i obrazovanje zdravog, samopouzdanog i kompetentnog djeteta, često se stječe dojam da ne surađuju dovoljno kako bi ga zajedno ostvarili (Ljubetić, 2009). Zbog toga se javljaju različiti čimbenici koji mogu predstavljati izazove u ostvarivanju kvalitetne suradnje.

Ostvarivanje suradnje između roditelja i odgojitelja nerijetko je otežana različitim zaprekama koje proizlaze iz roditeljskih i odgojiteljskih čimbenika te njihovih međusobnih stavova i prethodnih iskustava. Neki autori (Miretzky, 2004, Kulti i Pramling Samuelsson, 2016, prema Višnjić Jevtić i sur., 2018) navode kako roditelji ponekad osjećaju nesigurnost u vlastitu ulogu, nedostatak kompetencija i znanja, a često ih prati i osjećaj manje vrijednosti ili negativna iskustva iz vlastitog obrazovanja. Ti osjećaji mogu dovesti do pasivnosti u uključivanju u vrtićki život. S druge strane, odgojitelji ponekad dovode u pitanje roditeljska

znanja u usporedbi s vlastitim profesionalnim znanjem, kako bi zaštitili sebe od procjenjivanja izvan profesije. Takva neravnoteža stvara odgojno-obrazovni prostor u kojemu roditelji nemaju stvarnu priliku za doprinos, što negativno utječe na razvoj partnerskih odnosa i kvalitetnu suradnju. Granata i sur. (2016, prema Višnjić Jevtić i sur., 2018) navode različite čimbenike koji stvaraju zapreke u ostvarivanju suradničkih odnosa:

-strukturalni čimbenici

-kulturalni čimbenici

-interpersonalni čimbenici.

Strukturalni čimbenici odnose se na vrijeme i oblike suradnje. Odgojitelji zapreku vide u neodazivanju roditelja, dok je roditeljima zapreka ta što odgojitelji odvajaju malo vremena kako bi podijelili informacije o njihovom djetetu. Kulturalni čimbenici predstavljaju obiteljsku kulturu i kulturu odgojno-obrazovne ustanove. U nekim kulturama suradnjom se smatra međusobno informiranje ili obiteljske vrijednosti koje se nadovezuju na one odgojno-obrazovnih ustanova, dok boravak roditelja u vrtiću smatraju ometanjem rada odgojitelja (Prior i Gerard, 2007, prema Višnjić Jevtić i sur., 2018). Interpersonalni čimbenici određeni su stavovima, osobnošću i osjećajima sudionika koji su uključeni u suradnički odnos. Ako roditelji nisu spremni preispitati vlastite vrijednosti i uvjerenja, predrasude i stereotipi prema društvu i kulturi mogu početi utjecati na kvalitetu tih odnosa (Keys Adair, 2016, prema Višnjić Jevtić i sur., 2018). Ljubetić (2009) dodaje da se razlozi loših suradničkih odnosa mogu skrivati i u nedostatku stručnih kompetencija kod profesionalaca, posebno ako ne posjeduju potrebne komunikacijske vještine. Čimbenici koji predstavljaju izazov u suradnji jednako utječu na sve sudionike suradničkog odnosa. Budući da dijete ne može preuzeti odgovornost, upravo su odrasli ti koji snose odgovornost za uspostavljanje i održavanje kvalitetnog odnosa. Stoga je važno je da roditelji i odgojitelji razumiju te čimbenike, kako bi mogli primijeniti ponašanja koja doprinose smanjenju prepreka i jačanju međusobne suradnje (Višnjić-Jevtić, 2024).

3. SUVREMENA DIGITALNA TEHNOLOGIJA U SURADNJI S RODITELJIMA

U suvremenom društvu, obilježenom brzim tehnološkim razvojem, komunikacija i suradnja roditelja i odgojitelja sve se više ostvaruje putem digitalnih i mrežnih alata. Mrežna suradnja podrazumijeva korištenje internetskih platformi, aplikacija i drugih oblika digitalne tehnologije s ciljem povezivanja roditelja i odgojitelja na efikasan, fleksibilan i pristupačan način. Digitalne tehnologije razvijaju se velikom brzinom što zahtjeva proširivanje znanja i vještina u komunikaciji (Rogulj, 2018). Rodek (2007) navodi kako digitalna tehnologija podrazumijeva primjenu računala, laptopa, tableta, interneta i pametnih telefona, a u suvremenom kontekstu to obuhvaća i korištenje društvenih mreža i komunikacijskih aplikacija kao što su Viber, Whatsapp, Hangouts, Messenger i slični.

3.1. Osobitosti komunikacije putem digitalne tehnologije

Komunikacija putem digitalne tehnologije donosi niz osobitosti koje se razlikuju od tradicionalnih oblika komunikacije i utječu na kvalitetu suradnje roditelja i odgojitelja. Putem digitalnih kanala korisnici se mogu povezivati, komunicirati i sudjelovati u raznim aktivnostima, pri čemu informacije razmjenjuju brzo i gotovo trenutno, neovisno o vremenu i mjestu. Osim tekstualnih poruka, moguće je dijeliti i slike, videozapise i zvučne zapise, čime se postiže bogatiji i jasniji prijenos informacija (Vekić-Kljaić, 2018).

Ista autorica navodi kako digitalna tehnologija i njezini alati omogućuju ostvariti neformalne razgovore, poticajne dijaloge, suradnju među generacijama te pristup raznim idejama. No, da bi komunikacija bila što učinkovitija, važno je da svi sudionici posjeduju određene komunikacijske kompetencije budući da one imaju pozitivan utjecaj na ishod zajedničkog učenja.

Mnogi digitalni kanali omogućuju asinkronu komunikaciju, što znači da sudionici mogu odgovoriti u vremenu koje im najviše odgovara. Ova mogućnost daje pošiljatelju dodatno vrijeme za promišljanje o tonu i sadržaju poruke, što može poboljšati jasnoću i kvalitetu komunikacije. Osim tekstualnog sadržaja, često se koriste i različiti simboli poput emotikona koji pomažu preciznije izražavanje osjećaja i pojašnjenje značenja poruka (Rogulj, 2018). Asinkrona komunikacija također omogućuje prikrivanje negativnih neverbalnih znakova, što pošiljatelju može pomoći da ostavi isključivo pozitivan dojam na primatelja i tako lakše uspostavi uspješnu komunikaciju (Duck, 2014, prema Rogulj, 2018).

Tomaš (2014, prema Vekić-Kljaić, 2018) ističe pet elemenata važnih za timsku komunikaciju na društvenim mrežama: otvoreni odnosi, empatija, uvjeravanje, suradnja i stvaranje konsenzusa. Otvoreni odnosi su važni jer sudionici često nisu osobno upoznati, ali moraju razviti međusobno povjerenje. Empatija omogućuje bolje razumijevanje i jača timsku povezanost, što pridonosi uspjehu suradnje. Uvjeravanje se odnosi na sposobnost motiviranja drugih članova tima na zajednički cilj. Suradnja zahtijeva spremnost na stavljanje zajedničkog dobra ispred osobnih interesa kako bi se zajedničkim trudom nešto ostvarilo. Stvaranje konsenzusa nastaje kada se svi članovi tima slože oko važnih pitanja, što povećava njihovu motivaciju i entuzijazam u postavljanju ciljeva. Učinkovita komunikacija zahtijeva uljudnost, jasnoću, jednostavnost, sažetost i zanimljivost, uz međusobno poštovanje i poticanje ugodnog ozračja u kojem svatko može slobodno iznijeti svoje mišljenje.

Digitalna komunikacija može stvoriti osjećaj anonimnosti ili udaljenosti, što ponekad utječe na iskrenost i može dovesti do neprimjerenog izražavanja. Stoga je važno da korisnici znaju kako se ponašati na odgovoran, pristojan i pošten način. Također, poruke i podaci razmijenjeni digitalnim putem često ostaju trajno pohranjeni i arhivirani. To može biti korisno za praćenje napretka i vođenje dokumentacije, ali i zahtijeva posebnu pažnju prema zaštiti privatnosti i sigurnosti podataka.

3.2. Digitalne kompetencije

Uspješna mrežna suradnja roditelja i odgojno-obrazovnih ustanova u velikoj mjeri ovisi o razini razvijenosti digitalnih kompetencija svih uključenih sudionika. „Digitalna kompetencija uključuje sigurnu, kritičnu i odgovornu upotrebu digitalnih tehnologija i rukovanje njima za učenje, na poslu i za sudjelovanje u društvu. Ona uključuje informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, medijsku pismenost, stvaranje digitalnih sadržaja (uključujući programiranje), sigurnost (uključujući digitalnu dobrobit i kompetencije povezane s kibersigurnošću), pitanja povezana s intelektualnim vlasništvom, rješavanje problema i kritičko razmišljanje“ (Vijeće Europske unije, 2018, str. 9). Za roditelje to podrazumijeva sposobnost korištenja komunikacijskih platformi, čitanje i razumijevanje digitalnih obavijesti, kao i sudjelovanje u online sastancima ili edukacijama. S druge strane, odgojitelji trebaju znati odabrati odgovarajuće digitalne alate, učinkovito upravljati digitalnim sadržajima te održavati profesionalnu komunikaciju u virtualnom okruženju.

Zbog mijenjanja i usavršavanja odgojno-obrazovnog procesa, mnogi autori (Fullan, 2008, Šagud, 2011, Vujičić i Čamber Tambolaš, 2018, prema Rogulj i Žnidarec Čučković,

2024) ističu potrebu stalnog stručnog usavršavanja. „Razvoj digitalne kompetencije odgojitelja treba biti usmjeren prema upotrebi informacijske i komunikacijske tehnologije u direktnom odgojno-obrazovnom radu s djecom, njihovim roditeljima te prema vlastitom profesionalnom razvoju“ (Rogulj i Žnidarec Čučković, 2024, str. 311).

Svaki sudionik komunikacijskog procesa trebao bi, osim analize i evaluacije medijskih sadržaja, biti sposoban i proizvoditi vlastiti sadržaj. Zbog toga je važno razvijati digitalnu pismenost odgojitelja u skladu s njegovim prethodnim znanjima i iskustvima (Rogulj, 2019).

Odgojitelji su svjesni važnosti digitalne pismenosti te spremni na cjeloživotno učenje kako bi unaprijedili svoje digitalne kompetencije, što potvrđuje istraživanje Rogulj (2011). Digitalne kompetencije omogućuju lakšu i učinkovitiju suradnju, no osim stalnog stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika, važna je podrška roditeljima koji se teže snalaze u digitalnom okruženju. Samo uravnotežen i odgovoran pristup digitalnim alatima može dovesti do kvalitetne suradnje koja doprinosi razvoju djeteta i jačanju odnosa između ustanove i obitelji.

3.3. Prednosti korištenja digitalnih alata

Primjena digitalnih alata donosi brojne prednosti, ali i izazove koje je važno prepoznati i uzeti u obzir kako bi suradnja ostala kvalitetna i usmjerena na dobrobit djeteta. Dostupnost informacija o djetetovu razvoju putem komunikacijskih platformi omogućuje veću uključenost oba roditelja u odgojno-obrazovni proces, neovisno o njihovoj fizičkoj prisutnosti (Vukašinović, 2024). S obzirom na to da zaposleni roditelji često nemaju mogućnost biti neposredno uključeni u svakodnevicu djeteta u vrtiću, ovakav način komunikacije pruža osjećaj sigurnosti i povezanosti. Time se, kako ističu Lupton i sur. (2016, prema Vukašinović, 2024) razvija i emocionalna dimenzija partnerstva između roditelja i odgojitelja.

Društvene mreže tijekom pandemije COVID-19 igrale su važnu ulogu u očuvanju odgojno-obrazovnog kontinuiteta (Somolanji Tokić i Vukašinović, 2020). Korištenje već postojećih društvenih mreža omogućilo je roditeljima i odgojiteljima dijeljenje informacija, osnažilo je osjećaj pripadnosti te pridonijelo razvoju međusobnog povjerenja. U tom kontekstu, društvene mreže služile su kao podrška obiteljima u kriznim okolnostima. Slične zaključke iznosi i Aycicek (2020), naglašavajući važnost društvenih mreža u jačanju povezanosti između obitelji i odgojitelja. Roditeljima je time omogućen uvid u vrtićke aktivnosti čime je potaknuta učestalija komunikacija. Međutim, autor upozorava kako je ovakav oblik suradnje moguć samo ako su odgojitelji spremni preuzeti odgovornost za njegovo provođenje, s obzirom da ne postoji

službeni dokument koji bi obvezao odgojitelje i roditelje na razvijanje partnerstva korištenjem društvenih mreža.

Roditeljska uključenost u odgojno-obrazovnu praksu poboljšava njihovu informiranost o djetetovu razvoju i učenju, čime roditelji stječu nova znanja o razvojnim mogućnostima svog djeteta (Chairatchatakul i sur., 2012). Istovremeno, odgojiteljima to omogućuje bolje razumijevanje roditeljskih postupaka, ciljeva i doživljaja djeteta. Kako bi se potaknuo angažman, posebno zaposlenih roditelja, odgojitelji omogućuju uključivanje putem komunikacijskih platformi i tijekom vikenda, čime se povećava vjerojatnost da će se roditelji aktivno uključiti (Vukašinović, 2024).

Ista autorica navodi kako razvoj tehnologije utječe i na promjene u međusobnim odnosima svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, pri čemu se prepoznaje značajan potencijal društvenih mreža za unaprjeđenje komunikacije i razmjenu informacija. Osim toga, dodatno se jača roditeljska percepcija vlastite uloge u obrazovanju djeteta te doprinosi povezivanju obiteljskog i vrtićkog odgoja.

Prema Madianou i Miller (2012), suvremeni oblici komunikacije putem digitalnih alata donose brojne prednosti poput brže komunikacije, učinkovitosti i vremenske fleksibilnosti što posebno odgovara zaposlenim roditeljima. Mogućnost trenutnog slanja i primanja informacija, pisani trag komunikacije te mogućnost prilagodbe tona odgovora dodatno doprinose jasnoći i kvaliteti međusobne suradnje. Upravo te karakteristike čine digitalnu komunikaciju neizostavnim alatom u razvoju partnerskih odnosa u suvremenom odgojno-obrazovnom kontekstu.

3.4. Prepreke u korištenju digitalnih alata

Korištenje digitalnih alata u komunikaciji roditelja i odgojitelja sa sobom nosi i određene izazove koji mogu utjecati na kvalitetu suradnje. Palts i Kamus (2015) navode da je etički aspekt jedan od ključnih izazova. Objavljivanje fotografija djece na društvenim mrežama ili drugim digitalnim platformama kod nekih roditelja može izazvati nelagodu i nepovjerenje prema takvom obliku komunikacije, što može otežavati uspostavljanje otvorenog i pozitivnog odnosa. Somolanji Tokić i Vukašinović (2018) naglašavaju da privatne roditeljske grupe na Facebooku doprinose transparentnosti odgojno-obrazovnog procesa, ali uz djelomičnu zaštitu privatnosti djeteta.

Vukašinović (2024), oslanjajući se na istraživanja drugih autora (Paiva i sur, 2017, Gjelij i sur., 2020), ističe da je nedostatak digitalnih kompetencija odgojitelja, kao i lošija tehnološka opremljenost u obiteljskom i institucionalnom okruženju, značajna prepreka za uspješno korištenje suvremenih oblika komunikacije. Također, naglašava važnost povezanosti obiteljskog i odgojno-obrazovnog konteksta, pri čemu roditeljska uključenost ovisi o njihovoj otvorenosti prema tehnologiji i dostupnosti digitalnih alata u obiteljskom okruženju.

Prilikom dijeljenja sadržaja putem suvremenih komunikacijskih kanala, javlja se pitanje njegove prikladnosti i mogućeg utjecaja na primatelja. Zbog zabrinutosti oko načina na koji će poruka biti doživljena, kod pojedinaca se često javlja digitalna anksioznost što može otežati ostvarivanje otvorene i učinkovite komunikacije (Vukašinović, 2024).

Madianou i Miller (2012) navode da se komunikacija često svodi na kratke i površne informacije, a nejednaka dostupnost tehnologije i interneta, kao i nedovoljna digitalna pismenost roditelja i odgojitelja, mogu ograničiti učinkovitost suvremene komunikacije. Osim toga, neredovita provjera dobivene pošte može dovesti do propuštanja važnih informacija, što dodatno otežava pravovremenu i kvalitetnu suradnju.

Tablica 2. Prednosti i prepreke u korištenju digitalne tehnologije u suradnji roditelja i odgojitelja u dječjem vrtiću (Vukašinović, 2024)

PREDNOSTI KORIŠTENJA DIGITALNE TEHNOLOGIJE	PREPREKE U KORIŠTENJU DIGITALNE TEHNOLOGIJE
• Brz pristup informacijama • Mogućnost stalne dostupnosti sudionika • Dvosmjerna komunikacija • Dobrobit za dijete • Osjećaj pripadnosti skupini • Emocionalna povezanost roditelja i odgojitelja • Dobrovoljni angažman • Osjećaj sigurnosti • Partnersko ozračje • Kontinuitet odgojno-obrazovnog procesa • Interakcija u realnom vremenu • Informiranost o razvoju djeteta • Svakodnevni uvid u odgojno-obrazovni proces	• Nedovoljno razvijene profesionalne, roditeljske i digitalne kompetencije • Sigurnost na Internetu • Online anksioznost • Nedostatni materijalni uvjeti • Socijalno ekonomski status • Problem u infrastrukturi • Nedostatak pomoćnog osoblja • Manjak povjerenja • Odnosi moći • Nedostatak vremena • Povremena interakcija • Nedostatna informiranost ili površne objave • Povremeno objavljivanje

3.5. Oblici digitalne komunikacije

Kako digitalna tehnologija postaje sastavni dio svakodnevice, komunikacija između roditelja i odgojitelja se sve više ostvaruje putem različitih digitalnih kanala. Neki od primjera kanala digitalne komunikacije su: web stranice dječjih vrtića, aplikacije poput Viber-a i Whatsapp-a, društvene mreže te prijenosi uživo putem neke od internetskih platformi (npr. Zoom, Meet).

3.5.1. Web stranica dječjeg vrtića

Većina današnjih dječjih vrtića ima vlastitu web stranicu, što im omogućuje da postanu prepoznatljivi i istaknuti u svojoj zajednici. Kvalitetno osmišljena web stranica roditeljima pruža preglednost, dostupnost i osjećaj uključenosti u svakodnevni život vrtića. Osim toga, doprinosi većoj transparentnosti rada ustanove i pokazuje njezinu otvorenost prema zajednici. Web stranice sadrže brojne korisne i informativne sadržaje, poput edukativnih savjeta, informacija o programima rada, projektima, izvannastavnim aktivnostima, radionicama i upisu djece (Vladušić i Višnjić Jevtić, 2014). Rubrike posvećene aktivnostima djece, galerije fotografija, kratki izvještaji s radionica ili svečanosti, dječji crteži i izjave, roditeljima pružaju

uvid u ono što djeca svakodnevno doživljavaju i uče u vrtiću. Također, često sadrže podatke o vrtiću, zaposlenicima, jelovniku, obrascima za roditelje te savjete za unaprjeđenje suradnje i jačanje partnerstva između obitelji i vrtića (Vladušić i Višnjić Jevtić, 2014). Ovakav pristup posebno koristi zaposlenim roditeljima jer smanjuje potrebu za čestim telefonskim pozivima ili osobnim dolascima u vrtić

Ipak, komunikacija putem web stranice vrtića uglavnom je jednosmjerna, pri čemu roditelji rijetko imaju priliku aktivno sudjelovati. Dvosmjerna komunikacija moguća je putem foruma, ali i tada je riječ tek o ograničenom obliku međusobne razmjene (Višnjić Jevtić i sur., 2018).

3.5.2. Aplikacije za komunikaciju

Aplikacije za komunikaciju Viber i WhatsApp osim pismene komunikacije, pružaju mogućnost audio i video-komunikacije, što daje priliku da se komunikacija dovede na višu informativnu razinu (Višnjić Jevtić i sur., 2018). Njihova fleksibilnost, brzina i mogućnost vizualne podrške čine ih vrlo korisnim alatima u izgradnji međusobnog povjerenja, informiranosti i suradnje.

Odgojitelji mogu brzo i individualno slati obavijesti, informacije i materijale vezane uz dijete, poput fotografija, audio i video zapisa aktivnosti u kojima dijete sudjeluje. Također, moguće je kreirati zajedničke grupe roditelja kroz koje se istovremeno informiraju svi članovi grupe o važnim događajima, promjenama ili obavijestima. Iako ovakav oblik komunikacije može zahtijevati dodatno vrijeme i biti izazovan za roditelje koji zbog posla nemaju stalni pristup mobilnim uređajima, njegova fleksibilnost i brzina čine ga vrlo praktičnim. Jedna od najvećih prednosti ovakvih aplikacija je mogućnost trenutnog pristupa informacijama, bez potrebe da roditelji čekaju dolazak po dijete u vrtić kako bi nešto saznali. Na taj način roditelji ostaju uključeni i informirani, što dodatno jača osjećaj povezanosti s vrtićkom svakodnevicom njihova djeteta. Ne samo da odgojitelji šalju informacije roditeljima, već i roditelji imaju priliku aktivno sudjelovati, postavljati pitanja, dijeliti prijedloge i izražavati mišljenja (Pleša, 2018). Time se gradi čvršći odnos i kvalitetnija suradnja između obitelji i dječjeg vrtića, što je ključno za djetetov cjeloviti razvoj.

Kao primjer uspješne mrežne suradnje putem WhatsApp-a, Pejaković (2022, prema Rogulj, 2022) opisuje iskustvo organizacije petodnevnog boravka u Gradu mladih. Naglašava kako je korištenje ove aplikacije omogućilo trenutni protok informacija te slanje obavijesti s praćenjem primitka i čitanja poruke, čime su se izbjegle moguće nejasnoće oko dostupnosti

informacija. Roditelji su pozitivno prihvatili ovakav oblik komunikacije jer su svakodnevno primali informacije o aktivnostima djece, što im je pomoglo lakše prihvatiti višednevnu fizičku udaljenost od svoje djece. Također, Pejaković ističe kako su prednosti digitalne tehnologije došle do izražaja tijekom pandemije COVID-19. U tom razdoblju roditelji su bili aktivno uključeni u rad s djecom, čitali su im, objašnjavali zadatke i poticaje koje su odgojitelji slali u grupu. Zajedničkim rješavanjem zadataka i međusobnim poticanjem, razvili su osjećaj povezanosti i zajedništva. S vremenom su se čak i oni roditelji koji su u početku bili pasivni promatrači aktivno uključili u aktivnosti te postali važan dio mrežne suradnje.

3.5.3. Društvene mreže

Društvene mreže poput Facebooka, Instagrama, YouTube-a služe za međusobnu komunikaciju i dijeljenje sadržaja. Kroz objave fotografija, tekstova, videozapisa i komentara, korisnici mogu izražavati mišljenja, razmijeniti ideje te održavati privatne i profesionalne kontakte. Osim za zabavu, ove društvene mreže sve se češće koriste i u obrazovne svrhe jer omogućuju suradnju, učenje i informiranje u digitalnom okruženju. Budući da su dostupne svima, važno je zaštititi svoje podatke ili ograničiti pristup korištenjem privatnog računa (Rizvan, 2021).

Facebook je jedna od najraširenijih društvenih mreža na svijetu, a često se koristi i u odgojno-obrazovnom kontekstu. U praksi se najčešće koristi zatvorena Facebook grupa namijenjena roditeljima iz određene odgojne skupine. Takva grupa omogućuje siguran i kontroliran prostor gdje odgojitelji mogu objavljivati fotografije i opise aktivnosti, dnevne ili tjedne planove te podsjetnike na važne datume poput radionica, izleta, priredbi i slično. Roditelji u svakome trenutku mogu pregledati objave, postavljati pitanja, komentirati i davati prijedloge, što povećava njihovu uključenost u odgojno-obrazovni proces (Pleša, 2018).

Jedna od važnih prednosti Facebooka je mogućnost vizualnog praćenja aktivnosti, što roditeljima daje osjećaj prisutnosti u svakodnevici svog djeteta. Kroz fotografije i kratke opise mogu pratiti kako njihovo dijete sudjeluje u različitim aktivnostima, što im pomaže boljem razumijevanju programa i stvara osjećaj povezanosti.

Međutim, Višnjić Jevtić i sur. (2018) naglašavaju kako korištenje Facebooka zahtijeva odgovorno i promišljeno upravljanje. Potrebno je postaviti jasna pravila ponašanja u grupi, poštovati privatnost svih sudionika te jasno naglasiti koje će biti posljedice za one koji ih se ne pridržavaju.

3.5.4. Prijenosi uživo putem internetskih platformi

Među internetskim platformama za video komunikaciju posebno se ističu Zoom, Google Meet i Microsoft Teams. Te platforme omogućuju održavanje sastanaka i prijenosa uživo bez potrebe da svi sudionici budu fizički prisutni. Pokazale su se izuzetno korisnima tijekom pandemije COVID-19, ali i nakon nje, jer nude uključivanje roditelja koji zbog obaveza nisu u mogućnosti sudjelovati na sastancima uživo.

Virtualni roditeljski sastanci odgojiteljima omogućuju predstavljanje planova rada, prikazivanje aktivnosti provedenih s djecom, ali isto tako roditeljima omogućuju postavljanje pitanja i razmjenu mišljenja i prijedloga. Važno je da odgojitelj potiče međusobno poštovanje, aktivno slušanje i konstruktivnu razmjenu mišljenja. Osim sastanaka, moguće je organizirati i tematske radionice, edukacije za roditelje ili kratke prijenose vrtićkih aktivnosti.

Prednost ovakvog načina komunikacije je što se sastancima može priključiti iz vlastitog doma ili s posla, što roditeljima povećava dostupnost i uključenost. Također, moguće je snimiti sastanak kako bi roditelji koji nisu mogli biti prisutni naknadno pogledali.

4. ZAKLJUČAK

Suradnja roditelja i odgojitelja ključan je čimbenik u stvaranju kvalitetnog i poticajnog okruženja za dijete. U suvremenom društvu, koje je obilježeno ubrzanim razvojem tehnologije, sve više dolazi do potrebe za prilagodbom komunikacijskih oblika kako bi se osigurala stalna i dostupna suradnja. Iako mrežna komunikacija u potpunosti ne može zamijeniti neposredan kontakt, ona nudi brojne mogućnosti za redovitu razmjenu informacija, uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces te jačanje partnerskog odnosa.

Rad je pokazao da digitalni alati mogu značajno unaprijediti suradnju, ali i da njihovo korištenje zahtijeva dobro razvijene digitalne kompetencije, otvorenost za nove načine komunikacije te osviještenost o mogućim izazovima i ograničenjima koje donosi mrežna komunikacija. Važno je naglasiti da se uspješna mrežna suradnja zasniva na međusobnom povjerenju, jasnoj i otvorenoj komunikaciji, kao i spremnosti svih sudionika na suradnju radi dobrobiti djeteta.

U budućnosti, dječji vrtići trebaju nastaviti razvijati i unapređivati mrežne oblike komunikacije s roditeljima, uz istovremeno njegovanje osobnog kontakta, kako bi se postigao uravnotežen i kvalitetan pristup koji odgovara potrebama i djece i obitelji.

Ovaj rad daje pregled oblika mrežne komunikacije u ranom i predškolskom odgoju te ističe važnost digitalnih kompetencija odgojitelja i roditelja za kvalitetnu suradnju. Također, potiče razmišljanje o primjeni digitalnih alata u svakodnevnoj komunikaciji, nudeći osnove za daljnji razvoj pedagoške prakse.

Rad se temelji na teorijskim izvorima, bez empirijskog dijela i uvida iz perspektive roditelja i odgojitelja, što predstavlja njegovo glavno ograničenje. Zbog malog broja istraživanja na temu mrežne suradnje u kontekstu ranog i predškolskog odgoja, preporučuje se da buduća istraživanja obuhvate iskustva sudionika, ispituju učinkovitost različitih oblika komunikacije u različitim kontekstima te analiziraju njezin utjecaj na razvoj i učenje djece.

5. LITERATURA

1. Aycicek, F. N. (2020). *An investigation of teacher social media usage with parents at preschool* [Phd thesis, University of Sheffield]. Dostupno 14. svibnja 2025. na <http://etheses.whiterose.ac.uk/27338/>
2. Chairatchatakul, A., Jantaburom, P., i Kanarkard, W. (2012). Using social media to improve a parent-school relationship. *International Journal of Information and Education Technology*. 2(4), 378-381. Dostupno 14. svibnja 2025. na <https://doi.org/10.7763/IJiet.2012.V2.157>
3. Ljubetić, M. (2009). *Vrtić po mjeri djeteta – Kako procjenjivati kvalitetu u ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Školske novine.
4. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.
5. Madianou, M., Miller, D. (2012). *Migration and new media, Transnational Families and Polymedia*. Abingdon: Routledge.
6. Mavračić Miković, I. (2019). *Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću*. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3(3), 69-84.
7. Milanović, M., Bašić, J., Dragojević, Z., Gabelica-Šupljika, M. (2014). *Pomozimo im rasti - priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2015). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (NN 05/2015). Dostupno 13. travnja 2025. na <https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Predskolski/Nacionalni%20kurikulum%20za%20rani%20i%20predskolski%20odgoj%20i%20obrazovanje%20NN%2005-2015.pdf>
9. Obiteljski zakon (2023). *Narodne novine*, br. 103/2015, 98/2019, 156/2023. Dostupno 13. travnja 2025. na <https://www.zakon.hr/z/88/obiteljski-zakon>
10. Palts, K., i Kalmus, V. (2015). Digital channels in teacher-parent communication: The case of Estonia. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 11(3), 65-81.
11. Pleša, H. (2018). *Modaliteti suradnje roditelja i odgojitelja* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Dostupno 9. svibnja 2025. na <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/en/islandora/object/ufzg:840>

12. Rizvan, M. (2021). *Društvena mreža EDMODO u cilju komunikacije i suradnje s roditeljima djece predškolske dobi* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. Dostupno 9. svibnja 2025. na <https://repozitorij.ffst.unist.hr/islandora/object/ffst:3085>
13. Rodek, S. (2007). Novi mediji i učinkovitost učenja i nastave. *Školski vjesnik*, 56 (1 – 2), 167 – 170. Dostupno 14. svibnja 2025. na <https://hrcak.srce.hr/82651>
14. Edita, R. (2011). ICT kompetencije odgajatelja. In *5th International Conference on Advanced and Systematic Research* (321-329).
15. Rogulj, E. (2018). Komunikacijske kompetencije odgojitelja. U: A. Benčec Nikolovski; A. Višnjić Jevtić; I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje – Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju u partnerstvo s roditeljima* (str. 111 - 145). Zagreb: Alfa.
16. Rogulj, E. (2019). *Digitalne tehnologije u komunikaciji odgojitelja i roditelja* (Doktorska disertacija). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet. Dostupno 3. lipnja 2025. na <https://core.ac.uk/download/299375585.pdf>
17. Rogulj, E. (2022). *Dijete u digitalnom okružju – primjena digitalne tehnologije u dječjem vrtiću*. Zagreb: Školska knjiga.
18. Rosić, V., i Zloković, J. (2002). *Prilozi obiteljskoj pedagogiji*. Rijeka: Grafrade.
19. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić- zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar Media.
20. Somolanji Tokić, I., i Vukašinović, A. (2018). Virtualne društvene mreže i ostvarivanje partnerstva obitelji i dječjeg vrtića. *Život i škola: Časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 64(1), 105-116. Dostupno 9. svibnja 2025. na <https://doi.org/10.32903/zs.64.1.8>
21. Somolanji Tokić, I., i Vukašinović, A. (2020). Continuity of educational process through virtual. Creating an online kindergarten during COVID-19 outbreak – case study from Croatia. In *EDULEARN20 proceedings* (7861-7870). IATED. Dostupno 9. svibnja na <https://doi.org/10.21125/edulearn.2020.1981>
22. Sonički, V. (2023). *Tradicionalni i suvremeni oblici suradnje obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Dostupno 14. travnja 2025. na <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg:4060>
23. Vekić-Kljaić, V. (2018). Izvan okvira u praksi – mogući doprinos društvenih mreža u zajedničkom učenju praktičara. U: A. Višnjić Jevtić (ur.) *Zbornik radova sa znanstveno-stručnog skupa „Zajedno rastemo – redefiniranje prakse i teorije ranoga i predškolskog*

- odgoja*“ (str. 318 - 328). Čakovec: Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu, Dječji vrtić Cvrčak Čakovec.
24. Vijeće Europske unije. (2018). *PREPORUKA VIJEĆA od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje*. Službeni list Europske unije, C 189, 1–13. Dostupno 3. lipnja 2025. na [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))
25. Višnjić Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić, K. i Glavina, E. (2018). *Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: Alfa d.d.
26. Višnjić-Jevtić, A. (2024). *Pedagogija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja: sveučilišni udžbenik*. Zagreb: Alfa d.d.
27. Vladušić I., Višnjić Jevtić A. (2014.). Online suradnja s roditeljima: internetske stranice dječjih vrtića. U: I. Prskalo, A. Juričević Lozančić, Z. Braičić (ur.) *Suvremeni izazovi teorije i prakse odgoja i obrazovanja* (str. 313 - 322). Zagreb: Učiteljski fakultet.
28. Vukašinović, A. (2024). *Korištenje komunikacijskih platformi u razvoju partnerstva roditelja i odgojitelja u dječjim vrtićima* (Doktorski rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet. Dostupno 14. travnja 2025. na <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:581687>
29. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (2022). *Narodne novine*, br. 10/1997, 107/2007, 94/2013, 98/2019, 57/2022, 101/2023. Dostupno 13. travnja 2025. na <https://www.zakon.hr/z/492/zakon-o-predskolskom-odgoju-i-obrazovanju>

Obrazac 4.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
**Fakultet za odgojne
i obrazovne znanosti**
OBRAZUJEMO (ZA) BUDUĆNOST

31000 Osijek, Ulica cara Hadrijana 10 • 385 31 321 700 • helpdesk@foozos.hr • www.foozos.hr
OIB: 28082679513 • MB: 1404881 • IBAN: HR0823600001103081122

Student/ica: Ksenija Marić

Studijski program: Izvanredni sveučilišni prijediplomski studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Osijeku

JMBAG: 0113148411

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

kojom izjavljujem da sam završni rad pod naslovom

Mogućnosti mrežne suradnje roditelja i odgojitelja
(naslov završnog/diplomskog rada)

izradio/la samostalno pod mentorstvom

doc.dr.sc. Višnja Vekić-Kljaić
(prof. dr. sc./ izv. prof. dr. sc./ doc. dr. sc. ime i prezime)

te sumentorstvom

doc.dr.sc. Karolina Dobi Barišić
(prof. dr. sc./ izv. prof. dr. sc./ doc. dr. sc., dr. sc. ime i prezime)

U radu sam primijenio/la metodologiju izrade znanstvenog/umjetničkog rada i koristio/la literaturu koja je navedena na kraju završnog/diplomskog rada. Tude spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrizirajući naveo/la u završnom/diplomskom radu povezao/la sam s korištenim bibliografskim jedinicama te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Rad je pisan na standardnom hrvatskom jeziku.

Student/ica

Ksenija Marić
(vlastoručni potpis)

Datum: 12.6.2025.